

ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΒΕΡΟΛΙΝΟ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ
ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

A. ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ - ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Η Γερμανία, με Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) €3.388,4 δις το 2018 αποτελεί την μεγαλύτερη εθνική οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση και την τέταρτη μετά από ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία, ως επίσης την τρίτη, παγκοσμίως, εξαγωγική δύναμη μετά από Κίνα και ΗΠΑ, διαθέτοντας ισχυρή βιομηχανική βάση, τεχνολογική υπεροχή, εξωστρέφεια και υψηλή εσωτερική ζήτηση. Ιδιαίτερος, ο λίαν ανεπτυγμένος δευτερογενής τομέας δια της παραγωγής βιομηχανικών προϊόντων υψηλών προδιαγραφών, αλλά και ο τριτογενής τομέας παροχής υπηρεσιών, αποτελούν το θεμέλιο της οικονομίας της Γερμανίας, ενώ συγκριτικά μικρή συμμετοχή στην οικονομική δραστηριότητα καταλαμβάνει η παραγωγή πρώτων υλών και αγροτικών προϊόντων.

Επιδεικνύοντας ανθεκτικότητα, η γερμανική οικονομία κατάφερε να διατηρηθεί σε τροχιά ανάπτυξης και το 2018, για ένατο συναπτό έτος, με τον ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ, ωστόσο, να επιβραδύνεται σε 1,5%, έναντι ανάπτυξης της τάξεως του 2,2% κατά τα δύο προηγούμενα έτη. Η ανάπτυξη αποδίδεται κυρίως στην σταθερή αύξηση της απασχόλησης και την αντίστοιχη μείωση της ανεργίας, στην υψηλή ζήτηση, συνδυαζόμενη με το καλό επίπεδο μισθών και την αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, στους πλεονασματικούς, από το 2013 και εντεύθεν, κρατικούς προϋπολογισμούς, στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού και στην εδραιωμένη θέση των γερμανικών προϊόντων στο εξωτερικό.

Το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου (εμπόριο αγαθών) σημείωσε, κάμψη 6,9% το 2018, ανερχόμενο σε €246,1 δις, έναντι πλεονάσματος €264,6 δις το 2017 (2016: €268,0 δις). Ομοίως, το Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών απέδωσε εκ νέου πλεόνασμα, ύψους €203,0 δις, κατά το δεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2018 (2017: 232,0 δις ή 7,2% του ΑΕΠ, 2016: €241,9 δις, 2015: €229,5 δις).

Το Εξωτερικό Εμπόριο στηρίζεται κατ' εξοχήν στους παραδοσιακούς κλάδους της αυτοκινητοβιομηχανίας, του μηχανολογικού, ηλεκτρολογικού /ηλεκτρονικού εξοπλισμού, καθώς και της χημικής βιομηχανίας, τα προϊόντα των οποίων απολαμβάνουν διεθνούς αναγνωρίσεως και αποδοχής. Στον τριτογενή τομέα της οικονομίας σημαντική συμβολή στον σχηματισμό της Ακαθάριστης Προστιθέμενης Αξίας έχει ο κλάδος ασφαλίσεων και αντασφαλίσεων.

Τα υψηλά εμπορικά πλεονάσματα, τα οποία καταγράφει επί σειρά ετών η γερμανική οικονομία, αποτελούν μονίμως αντικείμενο κριτικής Διεθνών Οργανισμών, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, των ΗΠΑ, της Γαλλίας κ. ά., θεωρώντας ότι η περιοριστική γερμανική πολιτική οδηγεί σε συρρίκνωση του Παγκοσμίου Εμπορίου. Σημειώνεται ότι η Γερμανία επενδύει το 6% περίπου των πλεονασμάτων, έναντι 9%, σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές της ΕΕ. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει ζητήσει από την Γερμανική Κυβέρνηση να λάβει μέτρα, ήδη από τον Μάρτιο 2014, υποστηρίζοντας ότι τα πλεονάσματα, μη επενδύόμενα σε ικανοποιητικό βαθμό, λαμβάνουν την μορφή μονιμότητας, εντείνουν την ανισορροπία σε ευρωπαϊκό επίπεδο και φαλκιδεύουν τον στόχο της ισόρροπης ολοκλήρωσης του οικονομικού χώρου της ΕΕ. Μάλιστα, τον Νοέμβριο 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έθεσε υπό διαδικασία ελέγχου την Γερμανία, λόγω των υψηλών της πλεονασμάτων (εμπορικό/τρεχουσών συναλλαγών), στο πλαίσιο του ευρωπαϊκού μηχανισμού πρόληψης και διόρθωσης μακροοικονομικών ανισορροπιών, συνιστώντας μέτρα τόνωσης της εσωτερικής ζήτησης.

Αντιστοίχως, το ΔΝΤ, μολονότι δεν αξιολογεί ως υπερβολικώς υψηλά τα διακυμαινόμενα περί το 8% του ΑΕΠ πλεονάσματα του Ισοζυγίου Τρεχουσών Συναλλαγών, θεωρεί ότι η μείωση του

Εμπορικού Πλεονάσματος της Γερμανίας, θα συνέβαλε στον περιορισμό των οικονομικών ανισομερειών διεθνώς και θα απάμβλυε την διαφαινομένη απειλή ενισχύσεως του προστατευτισμού, ο οποίος συναρτάται ευθέως με την τάση συσσωρεύσεως πλεονασμάτων. Μάλιστα, το καλοκαίρι του 2018 το ΔΝΤ επέτεινε την κριτική του προς την Γερμανία, μέσω του επικεφαλής οικονομολόγου του Ταμείου κ. M. Obstfeld, ο οποίος υποστήριξε ότι η απροθυμία του Βερολίνου να μειώσει το γιγάντιο εμπορικό πλεόνασμα της χώρας, τροφοδοτεί τις εμπορικές εντάσεις, πυροδοτώντας παράλληλα κινδύνους για την παγκόσμια χρηματοπιστωτική σταθερότητα.

Η Γερμανία, υπεραμυνομένη της πολιτικής των εμπορικών πλεονασμάτων, αντικρούει τις συστάσεις προς αποδόμηση των πλεονασμάτων και επιστροφή ακόμη και σε ελλειμματικούς προϋπολογισμούς, επικαλούμενη την διαχρονικά υψηλή ποιότητα, ανταγωνιστικότητα και προστιθέμενη αξία των γερμανικών προϊόντων, καθώς και τον παράγοντα της παγκόσμιας οικονομικής συγκυρίας, όπου η πτώση των τιμών καυσίμων και η σχετική αποδυνάμωση του Ευρώ, επέδρασαν επωφελώς επί των γερμανικών εξαγωγών, οδηγώντας στην αύξηση του εμπορικού πλεονάσματος. Επισημαίνεται συναφώς ότι, στην «κυβερνητική συμφωνία» (Koalitionsvertrag) της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2018, του νέου Κυβερνητικού Συνασπισμού στην Γερμανία (CDU/CSU και SPD), προβλέπονται επί πλέον δημόσιες επενδύσεις ύψους €48,0 δις, από το πλεόνασμα του προϋπολογισμού, για την επόμενη τετραετία, με το μεγαλύτερο τμήμα αυτών να κατανέμεται ως ακολούθως:

Επενδύσεις/Δημόσιες Δαπάνες:

	<u>Ευρώ</u>
➤ Συνταξιοδοτικό (αύξηση συντάξεων για μητέρες, διατήρηση επιπέδου συντάξεων κ. ά.)	12,0 δις
➤ Δαπάνες για την οικογένεια (επιδόματα τέκνων, ολοήμερα σχολεία, δημόσια νηπιαγωγεία κ.ά.)	10,0 δις
➤ Μεταφορικές υποδομές (μέσω των Ομοσπ. Κρατιδίων και των Δήμων)	9,0 δις
➤ Αγορά εργασίας (επιμόρφωση, επανένταξη ανέργων κ.ά.)	5,4 δις
➤ Κατοικία και στέγη (δημόσιες κατοικίες, επιδότηση ενοικίου κ. ά.)	4,0 δις
➤ Παιδεία, έρευνα, ψηφιοποίηση	2,6 δις

Παράλληλα, κατά €19 δις επί πλέον αναμένεται να απομειώσει τον κρατικό προϋπολογισμό η σταδιακή απόσυρση της Εισφοράς Αλληλεγγύης (€10 δις, σε ορίζοντα τετραετίας) και η μείωση, έναντι επιδόματος ανεργίας, του ποσοστού ασφαλιστικής παρακράτησης από 3,0% σε 2,7% (€9,0 δις). Εν τούτοις και παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της χώρας «έκλεισε» με πλεόνασμα, για 5^ο συνεχόμενο έτος μάλιστα, στο επίπεδο-ρεκόρ των €59,2 δις ή 1,7% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 74% έναντι 2017 (πλεόνασμα €34,0 δις ή 1,0% του ΑΕΠ) και κατά 106% έναντι 2016 (πλεόνασμα €28,7 δις ή 0,9% επί του ΑΕΠ). Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το πλεόνασμα αναμένεται να αποκλιμακωθεί, στα €40 δις περίπου, το 2019.

Η μακροχρόνια επισώρευση πλεονασμάτων ενισχύει την κριτική και στο εσωτερικό της χώρας, προς λήψη μέτρων φορολογικής ελάφρυνσης των νοικοκυριών, ειδικώς της μεσαίας εισοδηματικής τάξης, αλλά και για την αύξηση των επενδύσεων σε στρατηγικής σημασίας τομείς, όπως η έρευνα&ανάπτυξη, η ψηφιοποίηση, η εκπαίδευση και μετεκπαίδευση κλπ.

Η αξία των γερμανικών εξαγωγών αγαθών το 2018 (προσωρινά στοιχεία, εκτίμηση), σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση 3,5% έναντι 2017, διαμορφώθηκε στο επίπεδο του €1,31 τρις, ενώ οι γερμανικές εισαγωγές, το ίδιο έτος αναφοράς, σημειώνοντας αύξηση 6,3% έναντι 2017, ανήλθαν σε €1,07 τρις, παραμένοντας άνω του €1 τρις για δεύτερο συνεχόμενο έτος.

Σημειώνεται συναφώς ότι η Γερμανία διαθέτει και λειτουργεί 140 Διμερή Επιμελητήρια προς προώθηση των γερμανικών οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων σε 92 χώρες του κόσμου, μεταξύ αυτών και στις 27 χώρες ΕΕ.

Διαχρονικώς, μοχλό ανάπτυξης της γερμανικής οικονομίας αποτελούν η ιδιωτική κατανάλωση, οι δημόσιες δαπάνες και οι επενδύσεις. Δημόσια και ιδιωτική δαπάνη, καταγράφουσες, από κοινού, αύξηση 2,9%, ανήλθαν, το 2018, στο επίπεδο των €2.440,5 δις, έναντι €2.371,0 δις το 2017 και €2.291,0 δις το 2016. Θετικές επιδόσεις σημείωσε η δημόσια δαπάνη, καθώς η αύξηση των κρατικών δαπανών προσέγγισε το 3,8% και ανήλθε σε €663,1 δις, έναντι €638,9 δις το 2017 και €615,5 δις το 2016, ενώ αντιστοίχως αύξηση 2,6% κατέγραψε και η ιδιωτική κατανάλωση, ανελθούσα σε €1.777,5 δις, έναντι 1.732,2 δις το 2017 και €1.675,6 δις το 2016. Οι ιδιωτικές και

δημόσιες επενδύσεις κατέγραψαν σημαντική αύξηση 6,0% και ανήλθαν σε €705,7 δις, έναντι €665,7 δις, το 2017 και €634,0 δις το 2016.

Ο πληθωρισμός (Δείκτης Τιμών Καταναλωτού/ΔΤΚ) σημείωσε ελαφρά άνοδο το 2018 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 1,9%, έναντι 1,8% το 2017.

Η Γερμανία διατηρεί σταθερά την υψηλή πιστοληπτική βαθμίδα AAA, χάρις στα χαμηλά επιτόκια δανεισμού, την συνεχιζόμενη οικονομική ανάπτυξη, την χαμηλή ανεργία και τον πλεονασματικό, από το 2013 και εντεύθεν, κρατικό προϋπολογισμό.

1. ΑΕΠ – Ανάπτυξη – Προβλέψεις 2019

ΠΙΝΑΚΑΣ 1

	2016	2017	2018
ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές δις €)	3.132,7	3.263,4	3.388,3
Μεταβολή ΑΕΠ (%)	1,9	2,2	1,5
Κατά κεφαλήν ΑΕΠ (€)	37.866	39.650	40.883
Πληθωρισμός (%)	0,5	1,8	1,9
Ανεργία (%)	6,1	5,7	5,2
Εξαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.440,0	1.542,6	1.595,7
Εισαγωγές αγαθών & υπηρεσιών (δις €)	1.198,0	1.294,5	1.361,9
Εξαγωγές αγαθών (δις €)	1.206,9	1.285,6	1.314,1
Εισαγωγές αγαθών (δις €)	954,8	1.043,7	1.068,0
Εμπορικό Ισοζύγιο (δις €)	268,0	264,6	246,1
Ισοζύγιο Τρεχουσών Συναλλαγών (δις €)	241,9	232,0	203,0*
ΑΞΕ στην Γερμανία (δις €) (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12)	686,3	---	---
ΑΞΕ Γερμανίας σε υπόλοιπο κόσμο (δις €) (in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς 31.12)	1.093,8	---	---
Δημοσιονομικό Ισοζύγιο (% ΑΕΠ)	0,8	1,2	1,7
Δημόσιο Χρέος (% ΑΕΠ)	70,9	68,1	60,1
Συναλλαγματικά διαθέσιμα (δις €)	33,4	35,0	---

Πηγή: Ομοσπονδιακή Κεντρική Τράπεζα (Deutsche Bundesbank), Στατιστική Υπηρεσία (Destatis) – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο, Μάιος 2017

*στοιχεία δεκαμήνου (Ιανουάριος-Οκτώβριος 2018)

1.1 Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) και ανάπτυξη

Η γερμανική οικονομία διατηρεί επί σειρά ετών την κορυφαία θέση μεταξύ των χωρών της ΕΕ σε όρους Ακαθαρίστου Εθνικού Προϊόντος, με το Ην. Βασίλειο, την Γαλλία, την Ιταλία και την Ισπανία να ακολουθούν, ενώ και σε παγκόσμιο επίπεδο διατήρησε την 4^η θέση, μετά τις ΗΠΑ, Κίνα και Ιαπωνία.

Το γερμανικό ΑΕΠ κατέγραψε αύξηση, κατά το πρώτο ήμισυ του 2018 (Q1: 0,4%, Q2: 0,5%), το τρίτο τρίμηνο του έτους ωστόσο, συρρικνώθηκε κατά 0,2%¹, για πρώτη φορά, μάλιστα, μετά το πρώτο τρίμηνο 2015. Τελικώς, το ΑΕΠ (τρέχουσες τιμές) διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €3.388,2 δις, αυξημένο κατά 1,5%² έναντι 2017 (€3.263,4 δις), παραμένοντας σε τροχιά ανάπτυξης. Σύμφωνα με την Γερμανική Στατιστική Αρχή, η υποχώρηση κατά το 3^ο τρίμηνο του έτους αποδίδεται, κατά κύριο λόγο, στον τομέα εξωτερικού εμπορίου, όπου οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών μειώθηκαν κατά 0,9%, έναντι προηγούμενου εξαμήνου, ενώ, αντιθέτως, οι εισαγωγές αυξήθηκαν κατά 1,3% ταχύτερα, παράλληλα με μία μικρή καταγραφείσα κάμψη 0,3% στην ιδιωτική κατανάλωση.

Παρά την μικρή υποχώρηση, κατά το 3^ο τρίμηνο και την σχετική επιβράδυνση του ρυθμού μεγέθυνσης του ΑΕΠ το 2018, με 1,5%, έναντι των ρυθμών ανάπτυξης 2017 και 2016 (2,2% αμφότερα), η γερμανική οικονομία επέτυχε να διατηρήσει την αναπτυξιακή της δυναμική για ένατο συναπτό έτος, γεγονός αξιοσημείωτο για μια χώρα με την οικονομική «ωριμότητα» της Γερμανίας.

¹ Σε σύγκριση με το προηγούμενο τρίμηνο, στοιχεία αποπληθωρισμένα, εποχικά και ημερολογιακά προσαρμοσμένα

² Προσωρινά στοιχεία.

Συγκρινόμενες διεθνώς, οι επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας το 2018, θεωρούνται μάλλον ασθενείς, δεδομένου ότι ο ρυθμός ανάπτυξης 1,5% του γερμανικού ΑΕΠ υπολείπεται, όχι μόνο του μέσου όρου ανάπτυξης ΕΕ-28 (2,1%)/ΕΕ-27 (2,2%) και της Ευρωζώνης (2,1%)³, αλλά και των ισχυρών οικονομιών του κόσμου για το 2018, ήτοι: Κίνας (6,6%), ΗΠΑ (2,9%), Ν. Κορέας (2,8%), Καναδά (2,1%) και Ρωσίας (1,7%), υπερτερώντας μόνο αυτού της Ιαπωνίας (1,1%).

Την μεγαλύτερη συμβολή στην μεγέθυνση του γερμανικού ΑΕΠ έχει, διαχρονικώς, ο τομέας της Πληροφορικής/Τηλεπικοινωνιών, θέση την οποία διατήρησε και το 2018, με 3,7% (έναντι 3,9% το 2017), ενώ στην δεύτερη θέση αναρριχήθηκαν εκ νέου οι Κατασκευές (3,6%), έναντι 2,2% και 5^η θέση το 2017, ανακτώντας την θέση που κατείχαν το 2016 (2,8%). Στην τρίτη θέση ο τομέας Εμπορίου, Μεταφορών, Φιλοξενίας και Εστίασης, με συμμετοχή 2,1% στην οικονομική ανάπτυξη το 2018, με τις Υπηρεσίες προς Επιχειρήσεις να ακολουθούν, με 1,7%. Αξίζει να σημειωθεί η «κατάρρευση» της αναπτυξιακής συμβολής της Μεταποίησης, κλάδου εξαιρετικά βαρύνουσας σημασίας για την γερμανική οικονομία, από 2,5% το 2017 σε 1,0% το 2018, ενώ σημαντική υποχώρηση εγνώρισαν, τόσο οι Δημόσιες Υπηρεσίες (πτώση 0,9%), όσο και οι Λοιπές Υπηρεσίες (πτώση 0,7%). Όπως και το 2017, χαμηλή συμμετοχή στην μεγέθυνση του γερμανικού ΑΕΠ 2018 είχαν επίσης και οι Χρηματοπιστωτικές & Ασφαλιστικές Υπηρεσίες, (2018: 0,6%, 2017: 0,0%, έναντι συμμετοχής 2,5% το 2016), ενώ έτι περαιτέρω μειώθηκε η αρνητική αναπτυξιακή συμβολή του Αγροτικού-Κτηνοτροφικού Κλάδου, από -0,7% το 2017, σε -1,5% το 2018 (2016: +0,3%).

Αύξηση σημείωσε επίσης και το κατά Κεφαλήν Εισόδημα (σε τρέχουσες τιμές), από €37.650 το 2017 σε €40.883 το 2018 (+3,1%).

Στην διατήρηση της αναπτυξιακής δυναμικής της γερμανικής οικονομίας το 2018 συνετέλεσαν:

- Η αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης κατά 2,6%, η οποία αποδίδεται στην άνοδο του διαθέσιμου εισοδήματος των Γερμανών και στην στιβαρή καταναλωτική εμπιστοσύνη, λόγω υψηλών αμοιβών και θετικών προοπτικών στην αγοράς εργασίας και την οικονομία γενικότερα.
- Η αύξηση των εξαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: +3,5%, προϊόντα: +3,5%, υπηρεσίες: +3,3%) και των εισαγωγών (προϊόντα & υπηρεσίες: +5,2%, προϊόντα: +6,3%, υπηρεσίες: +1,6%).
- Η διατήρηση υψηλού Εμπορικού Πλεονάσματος, το οποίο το 2018 δις διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €246,1%, έναντι €264,6 δις το 2017 και €268,0 δις το 2016.
- Η σημαντική αύξηση, τόσο των δημοσίων επενδύσεων κατά 7,7%, όσο και των ιδιωτικών κατά 5,8%, το 2018, με τις επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο και τις επενδύσεις σε κτιριακές εγκαταστάσεις να αυξάνονται κατά 3,0%, αντιστοίχως, έναντι 2017, ενώ οι λοιπές επενδύσεις (έρευνα&ανάπτυξη, τεχνολογία/καινοτομία κλπ.) κατά 0,4%.
- Η αύξηση θέσεων εργασίας κατά 562 χιλ. ή 1,5%, διαμορφώνοντας το συνολικό εργατικό δυναμικό σε 44,8 εκατ., έναντι 44,3 εκατ. απασχολούμενων το 2017 και 43,5 εκατ. το 2016.
- Το δημοσιονομικό πλεόνασμα-ρεκόρ, ύψους €59,2 δις ή 1,7% επί του ΑΕΠ, έναντι πλεονάσματος €38,1 δις (+74%) ή 1,1% του ΑΕΠ το 2017 και €28,7 δις ή 0,9% του ΑΕΠ το 2016.

1.2 Προβλέψεις 2019

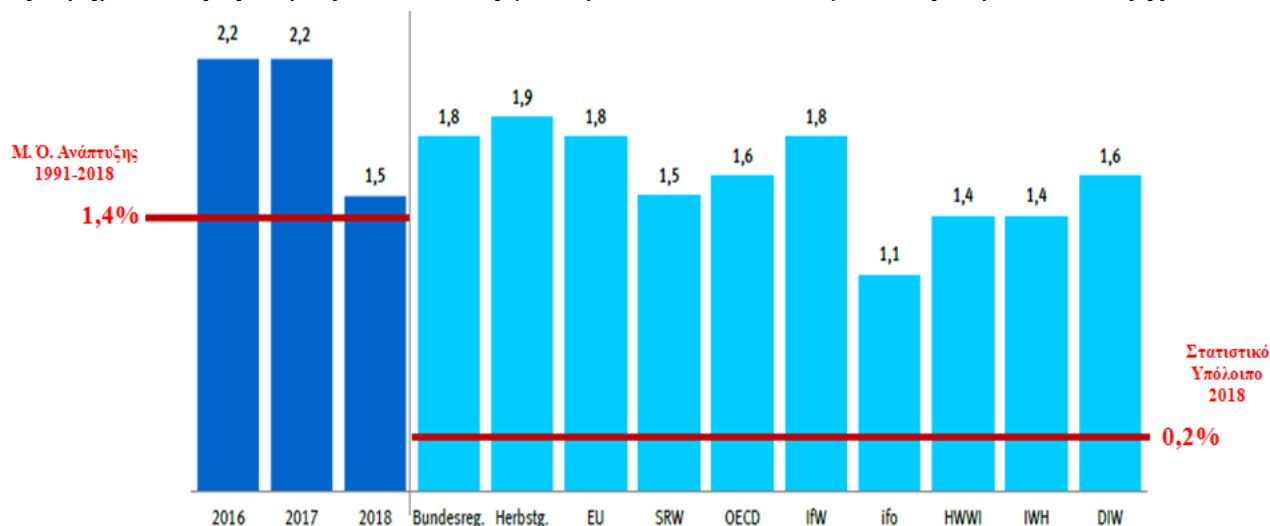
Παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης το 2018, η οποία «σημαδεύτηκε» από το πρώτο τρίμηνο με αρνητικούς ρυθμούς (3ο τρίμηνο 2018), μετά από 13 συναπτά τρίμηνα μεγέθυνσης, η γερμανική οικονομία αναμένεται να παραμείνει σε αναπτυξιακή τροχιά και το 2019, ειδικώς δε λαμβανομένου υπ' όψιν ότι, σύμφωνα με εκτιμήσεις των οικονομολόγων, οι επιδόσεις της οικονομίας στο κλείσιμο του 2018 (4ο τρίμηνο έτους) αναμένεται να επιστρέψουν σε θετικό έδαφος.

Η Γερμανική Στατιστική Αρχή, κατά πάγια τακτική, συγκέντρωσε και συνέκρινε τις προβλέψεις σειράς Διεθνών Οργανισμών και Οικονομικών Ινστιτούτων, σχετικά με τις επιδόσεις της γερμανικής οικονομίας για το 2019, οι οποίες κυμαίνονται από 1,8% (πρόβλεψη Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης) ή 1,9% (κοινή πρόβλεψη των 5 σημαντικότερων γερμανικών Ινστιτούτων

³ Προβλέψεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής, φθινόπωρο 2018

Οικονομικών Μελετών), έως 1,1% (Ινστιτούτο Οικονομικών Ερευνών Μονάχου/Ifo), με τον «εμπειρικό» μέσο όρο των προβλέψεων αυτών να κινείται περί το 1,6%.

Γράφημα 1: Προβλέψεις Διεθνών Οργανισμών/Ινστιτούτων για τον ρυθμό ανάπτυξης 2019

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Όπως το 2018, κινητήριο μοχλό της ανάπτυξης και το 2019 αναμένεται να αποτελέσουν, τόσο η άνοδος της ιδιωτικής κατανάλωσης, η οποία υποδαυλίζεται από την αύξηση της απασχόλησης και την άνοδο του μισθών και του διαθέσιμου εισοδήματος, όσο και η αύξηση των επενδύσεων σε κεφαλαιουχικό εξοπλισμό, η οποία υποκινείται από την άνοδο της εσωτερικής και εξωτερικής ζήτησης σε κεφαλαιουχικά αγαθά. Περαιτέρω ώθηση αναμένεται να προστεθεί και από την αγορά εργασίας, η αδιάλειπτα ανοδική πορεία της οποίας επί δωδεκαετία και πλέον, οδηγεί στον χαρακτηρισμό της ως το «γερμανικό εργασιακό θαύμα».

Ευνοϊκό διαγράφεται, σε γενικές γραμμές και το διεθνές οικονομικό και εμπορικό περιβάλλον, με θετικά μηνύματα από την διατήρηση της ανάπτυξης σε Ευρωζώνη και ΕΕ-28, ενώ, παρά τις εντάσεις που έχει πυροδοτήσει η αστάθμητη εμπορική πολιτική της Αμερικανικής Κυβέρνησης, με ροπή προς τον προστατευτισμό, οι Ευρω-Ατλαντικές εμπορικές σχέσεις δεν έχουν διαρραγεί.

Ως κύριες πηγές μελλοντικών κινδύνων για την οικονομική ανάπτυξη χαρακτηρίζεται, από πολλούς ειδικούς: **i.** Οι πιθανές αναταράξεις μίας «άτακτης» αποχώρησης του Ην. Βασιλείου από την ΕΕ (Brexit), **ii.** Η επιβράδυνση των ρυθμών ανάπτυξης της Κίνας, δεύτερης μεγαλύτερης οικονομίας του κόσμου και κινητήριο δύναμη του παγκόσμιου εμπορίου και **iii.** Η συνεχιζόμενη αδυναμία των εγχώριων επιχειρήσεων να προσλάβουν ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, συνεπεία του πολύ υψηλού επιπέδου απασχόλησης, γεγονός που επηρεάζει τόσο την απόδοση των επιχειρήσεων (παραγωγή), όσο και το μισθολογικό κόστος. Η λειτουργία της οικονομίας σε επίπεδο «πλήρους εξαντλήσεως των παραγωγικών ικανοτήτων» (full capacity) εγκυμονεί, δυνητικά, κίνδυνο «υπερθέρμανσης», ο οποίος θα οδηγούσε αναπόφευκτα σε υφesiακή «διόρθωση».

Εντός αυτού του γενικότερου πλαισίου, οι εκτιμήσεις για την πορεία της γερμανικής οικονομίας το 2019, παραμένουν θετικές.

2. Βασικά Οικονομικά Μεγέθη Ομοσπονδιακών Κρατιδίων Γερμανίας (στοιχεία 2016/17)

Η σύγκριση των κατωτέρω βασικών οικονομικών δεικτών ανά Ομοσπονδιακό Κρατίδιο (Πίνακας 2) καταδεικνύουν τις υφιστάμενες σημαντικές δημογραφικές-εισοδηματικές ανισομέρειες μεταξύ των προ της γερμανικής επανένωσης το 1990 γεωγραφικών διαμερισμάτων της πρώην Δυτικής και Ανατολικής Γερμανίας.

Το κατά Κεφαλήν Εισόδημα των, μετά την επανένωση, 6 νέων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων υπολείπεται σημαντικά, έναντι των παλαιών, με μόνη εξαίρεση το Βερολίνο, το οποίο, λόγω και της αυξημένης βαρύτητας ως διοικητικής πρωτεύουσας και κέντρου ευρωπαϊκών πολιτικοοικονομικών εξελίξεων, αναπτύσσεται ραγδαία. Επί πλέον είναι πρόδηλο το δημογραφικό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα νέα Ομοσπονδιακά Κρατίδια, λόγω της γήρανσης του πληθυσμού, του χαμηλού

ρυθμού γεννήσεων, αλλά και της ανεργίας, η οποία βαίνει μεν μειούμενη, αλλά παραμένει κατά μέσο όρο σε αρκετά υψηλότερο επίπεδο (7,6% το 2017), έναντι 5,9% των παλαιών Ομοσπονδιακών Κρατιδίων κατά το ίδιο έτος αναφοράς.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2

ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΚΩΝ ΚΡΑΤΙΔΙΩΝ*							
2016-2017**							
Ομοσπονδιακά Κρατίδια	Πληθυσμός (2016)	Απασχόληση (2017)	Ανεργία (2017)	ΑΕΠ			Μερίδιο Εξαγωγών επί ΑΕΠ Κρατιδίου (2017)
	σε χιλιάδες	σε χιλιάδες	%	δισ € τρέχ. τιμές (2017)	Κατά Κεφαλήν Εισόδημα τρέχ. τιμές € (2016)	Μεταβολή 2016/2017 τρέχ. τιμές (%)	%
Αμβούργο	1.810	1.247	6,8	117,5	62.793	1,1	43,4
Βάδη-Βυρτ/ργη	10.951	6.263	3,5	493,2	43.632	1,4	40,8
Βαυαρία	12.930	7.540	3,2	594,4	44.215	2,1	32,3
Βερολίνο	3.574	1.952	9,0	136,6	36.798	3,4	11,2
Β. Ρηναν.-Βεστφ	17.890	9.423	7,4	691,5	37.416	2,2	27,7
Βραδεμβούργο	2.494	1.116	7,0	69,1	26.887	1,9	18,7
Βρέμη	678	429	10,2	33,6	47.482	1,6	63,2
Έσση	6.213	3.434	5,0	279,0	43.496	2,5	22,3
Θουριγγία	2.158	1.049	6,1	61,9	27.674	2,9	24,6
Κ. Σαξονία	7.945	4.065	5,8	287,9	34.812	6,1	30,6
Μεκλ.-Δ. Πομερανία	1.610	750	8,6	42,7	25.454	1,7	16,8
Ρηνανία-Παλατινάτο	4.066	2.022	4,8	144,3	34.118	1,5	38,1
Σαρλάνδη	996	530	6,7	35,3	34.465	-0,3	47,1
Σαξονία	4.081	2.054	6,7	121,7	28.947	3,4	34,0
Σαξονία-Ανχάλτη	2.236	1.010	8,4	60,6	26.364	2,3	25,5
Σλέσβιχ-Χόλσταϊν	2.881	1.400	6,0	93,3	31.294	2,7	24,2
Νέα Κρατίδια	16.153	7.931	7,6	492,8	28.687	2,6	21,8
Παλαιά Κρατίδια	66.360	36.353	5,9	2.770,4	41.372	2,09	32,5
Γερμανία	82.521	44.284	6,4	3.263,3	38.180	2,5	39,2

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

*Πιθανές αποκλίσεις οφείλονται σε στρογγυλοποιήσεις

**αναλόγως διαθεσιμότητας

Εξωτερικό Εμπόριο 2015-2017 ανά Ομοσπονδιακό Κρατίδιο

Το 2017 ο μεγαλύτερος όγκος εξωτερικού εμπορίου εξακολούθησε να πραγματοποιείται από τα Ομοσπονδιακά Κρατίδια Βάδης-Βυρτεμβέργης, Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας και Βαυαρίας, τα οποία αποτελούν και τις πλέον ανεπτυγμένες βιομηχανικά περιοχές της Γερμανίας, παρουσιάζοντας διαχρονικά πολύ υψηλές επιδόσεις, τόσο στις εξαγωγές τελικών βιομηχανικών προϊόντων, όσον και στις εισαγωγές σημαντικών ποσοτήτων πρώτων υλών, ημιτελών προϊόντων, ιδίως εκ μέρους της Β. Ρηνανίας Βεστφαλίας, για την κάλυψη αναγκών της βιομηχανίας. Οι εξαγωγές των τριών αυτών Ομοσπονδιακών Κρατιδίων το 2016 απετέλεσαν σχεδόν το ήμισυ (45,7%) του συνόλου των εξαγωγών, οι δε εισαγωγές αυτών αντιστοίχως το 55,6% του συνόλου των γερμανικών εισαγωγών. Ο μικρότερος όγκος εμπορίου πραγματοποιείται από το Ομοσπονδιακό Κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Δυτ. Πομερανίας.

Η εξέλιξη του Εξωτερικού Εμπορίου των 16 Ομοσπονδιακών Κρατιδίων την τριετία 2015-2017, αποδίδεται δια των στοιχείων του Πίνακα 3:

ΠΙΝΑΚΑΣ 3

Εξωτερικό Εμπόριο ανά Ομοσπονδιακό Κρατίδιο 2015-2017 (δισ Ευρώ)

Κρατίδια	2015		2016		2017						
	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Εισαγωγές	Εξαγωγές	Ποσοστό επί εξαγωγών Γερμανίας	Μεταβολή 2016/17	Εισαγωγές	Ποσοστό επί εισαγωγών Γερμανίας	Μεταβολή 2016/17	Όγκος Εμπορίου
Β. Ρηνανία-Βεστφαλία	180,9	209,7	179,1	206,7	191,5	19,0%	6,9%	228,4	22,7%	10,5%	419,8
Βάδη-Βυρτεμβέργη	196,0	155,7	190,7	161,1	201,2	19,9%	5,5%	170,7	17,0%	5,9%	371,9
Βαυαρία	178,4	161,5	182,3	166,2	192,1	19,0%	5,4%	179,8	17,9%	8,2%	371,9
Κάτω Σαξονία	82,8	81,0	85,0	79,0	88,2	8,7%	3,8%	89,2	8,9%	12,9%	177,4
Έσση	60,0	83,3	58,4	86,2	62,3	6,2%	6,6%	93,6	9,3%	8,6%	155,9
Αμβούργο	54,4	69,3	54,0	68,5	51,0	5,1%	-5,6%	66,0	6,6%	-3,7%	117,0
Ρηνανία Παλατινάτο	51,3	34,2	52,4	34,5	55,0	5,4%	4,9%	40,4	4,0%	17,1%	95,4
Σαξονία	38,3	22,1	36,7	21,9	41,4	4,1%	12,9%	24,2	2,4%	10,4%	65,6
Σλέσβιχ-	19,6	20,5	20,1	20,8	22,6	2,2%	12,3%	20,8	2,1%	0,2%	43,4

Χόλσταϊν											
Βρέμη	17,8	13,6	19,9	13,3	21,2	2,1%	6,9%	14,4	1,4%	8,6%	35,7
Σαξονία-Ανγάλτη	15,2	16,1	14,8	14,7	15,5	1,5%	4,8%	16,3	1,6%	10,5%	31,7
Σααρλάνδη	15,3	13,1	15,4	12,8	16,6	1,6%	8,0%	14,3	1,4%	11,5%	30,9
Βραδεμβούργο	14,2	16,5	13,2	15,5	12,9	1,3%	-2,2%	17,3	1,7%	11,3%	30,2
Βερολίνο	14,1	11,7	15,1	12,1	15,3	1,5%	1,3%	13,7	1,4%	12,9%	29,0
Θουριγγία	13,5	9,3	14,3	9,9	15,2	1,5%	6,7%	10,4	1,0%	5,1%	25,6
Μεκλεμβούργο-Δυτ. Πομερανία	8,0	5,4	7,1	5,4	7,2	0,7%	0,5%	6,3	0,6%	17,5%	13,5
Νέα Κρατίδια	103,2	81,2	101,2	79,5	107,5	10,6%	6,2%	88,1	8,7%	10,8%	195,6
Παλαιά Κρατίδια	856,5	841,9	857,3	849,2	901,7	89,2%	5,2%	917,6	91,3%	8,1%	1.819,4
ΣΥΝΟΛΟ	1.193,6	954,7	1.203,8	960,3	1.279,0		6,20%	1.041,0		8,40%	2.320,0

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία Γερμανίας (Destatis), -Μάρτιος 2017, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

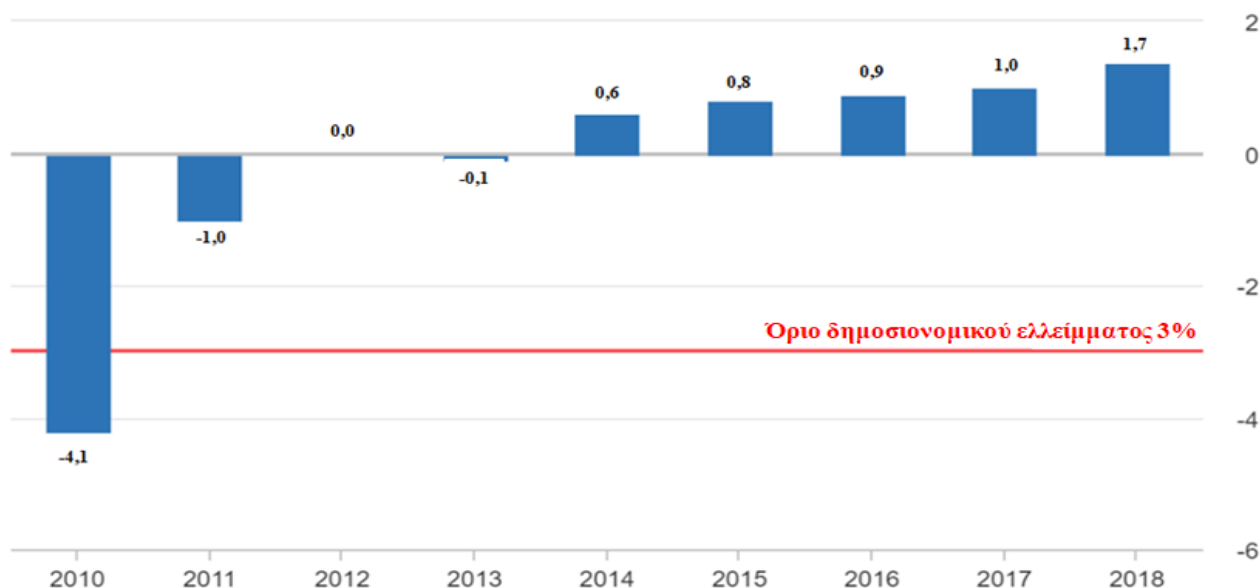
3. Δημόσια Οικονομικά – Προϋπολογισμός – Χρέος

Ιδιαίτερα θετικές ήταν οι εξελίξεις και για τα δημόσια οικονομικά της Γερμανίας, το 2018, παρά την εξασθένιση της οικονομικής ανάπτυξης: Το Δημοσιονομικό Ισοζύγιο της χώρας εμφάνισε πλεόνασμα, για 5ο συνεχόμενο έτος μάλιστα, στο επίπεδο-ρεκόρ των €59,2 δις ή 1,7% του ΑΕΠ, αυξημένο κατά 74% έναντι 2017 (πλεόνασμα €34,0 δις ή 1,0% του ΑΕΠ) και κατά 106% έναντι 2016 (πλεόνασμα €28,7 δις ή 0,9% επί του ΑΕΠ).

Το πλεόνασμα αντικατοπτρίζει αύξηση των δημοσίων εσόδων κατά 4,7% (2017: 4,2%, 2016: 4,4%), έναντι αύξησης δαπανών κατά 3,1% (2017: 3,4%, 2016: 4,0%).

Γράφημα 2: Δημοσιονομικό Ισοζύγιο 2010-2018

(ως ποσοστό του ΑΕΠ - ετήσια μεταβολή)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Το πλεόνασμα του Δημοσιονομικού Ισοζυγίου της Γερμανίας το 2018 αντανακλά:

α. Πλεόνασμα €20,3 δις της Κεντρικής Ομοσπονδιακής Κυβέρνησης (έναντι πλεονάσματος €6,14 δις το 2017 και €11,5 δις το 2016).

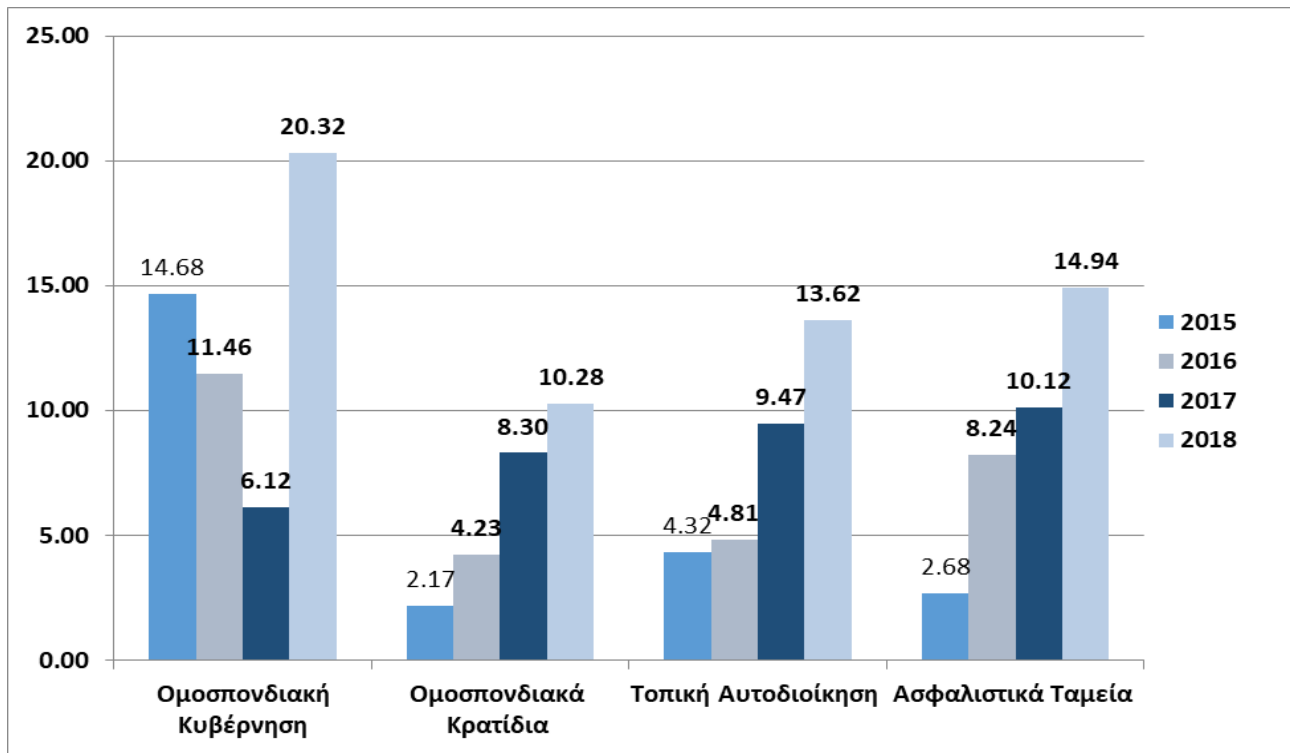
β. Πλεόνασμα €10,3 δις από τα Ταμεία των 16 Ομόσπονδων Γερμανικών Κρατιδίων (έναντι πλεονάσματος €8,3 δις το 2017 και €4,2 δις το 2016).

γ. Πλεόνασμα €13,6 δις στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (έναντι πλεονάσματος €9,5 δις το 2017 και €4,8 δις το 2016), και

δ. Πλεόνασμα €14,9 δις από τα Ασφαλιστικά Ταμεία (έναντι πλεονάσματος €10,1 δις το 2017 και €8,2 δις το 2016).

Γράφημα 3: Συμβολή στην σύνθεση του Δημοσιονομικού Ισοζυγίου, 2015-2018

(σε δις Ευρώ - ετήσια μεταβολή)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Το γερμανικό δημόσιο εισέπραξε, το 2018, από άμεσους και έμμεσους φόρους, δασμούς, τέλη και άλλες εισφορές €1.543 δις, αύξηση της τάξεως του 4,7%, έναντι των δημοσίων εσόδων 2017.

Όπως και το 2017, σημαντικότερη πηγή εσόδων για το Δημόσιο Ταμείο απετέλεσαν οι φόροι, οι οποίοι εμφάνισαν συνολικά αύξηση 4,5%, έναντι 2017, αντικατοπτρίζοντας αυξήσεις σχεδόν σε όλες τις επί μέρους κατηγορίες, όπως έσοδα από: Φορολογία φυσικών προσώπων (+5,6%), φορολόγηση εταιρικού εισοδήματος (13,9%), φόρους μισθωτής εργασίας (5,4%), φόρους αποδόσεως κεφαλαίου (8,2%), φόρους επιτηδεύματος (5,5%), φόρους μεταβιβάσεως ακινήτων (5,3%) κ. ά. Θετική συμβολή είχαν επίσης τα έσοδα από εκποιήσεις δημόσιας περιουσίας (+2,8%), όπως και οι εισφορές (+4,3%).

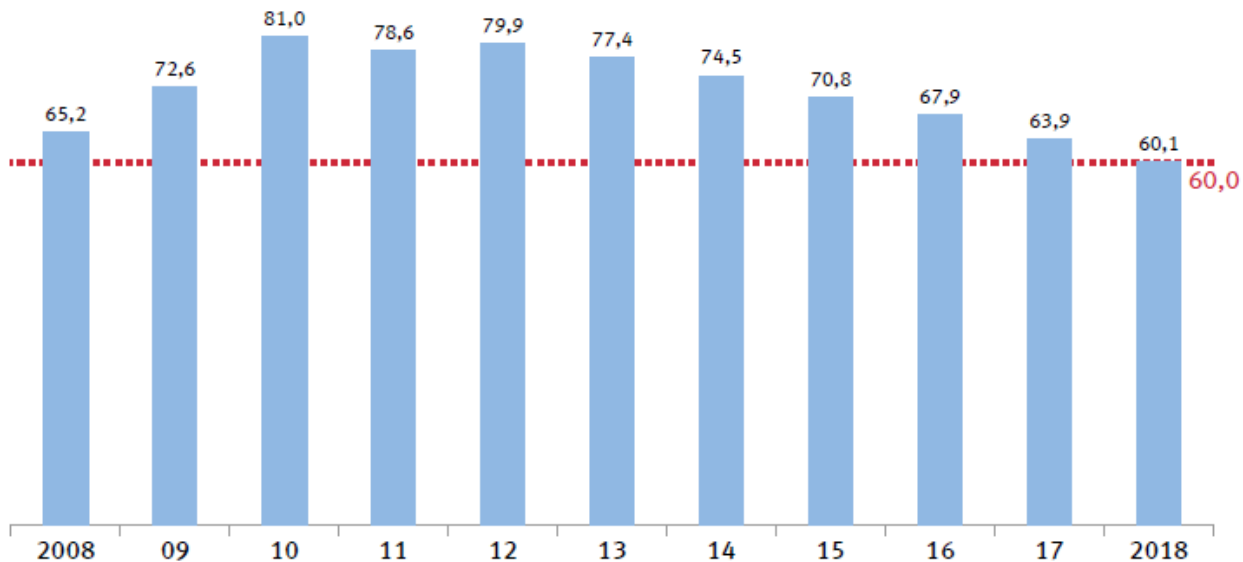
Αυξημένες κατά 3,1% ήταν και οι δημόσιες δαπάνες κατά το υπό εξέταση έτος (έναντι αύξησης 3,4% το 2017), ανερχόμενες σε €1.484 δις. Το μισθολογικό κόστος του Δημοσίου αυξήθηκε κατά 3,7% (2017: 4,3%), συνεπεία κυρίως μισθολογικών αναπροσαρμογών, ενώ αυξημένες κατά 2,9% (2017: 3,9%) ήταν οι κοινωνικές δαπάνες και οι δαπάνες για συντάξεις (4,4% για τους συνταξιούχους του στενού και 3,0% για τους συνταξιούχους του ευρύτερου δημόσιου τομέα). Σημαντική αύξηση 9,5% εμφάνισαν, επίσης, το 2018 οι μεταβιβάσεις του Δημοσίου, συνεπεία κυρίως αυξημένων συνδρομών της Γερμανίας στον ευρωπαϊκό Προϋπολογισμό.

Τέλος, το Δημόσιο Χρέος, υπολογιζόμενο ως ποσοστό επί του ΑΕΠ, μειώθηκε περαιτέρω το 2018 και διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 60,1% (2017: 63,9%), μόλις 0,1% άνω τις δια της Συνθήκης Μάαστριχτ καθοριζόμενης οροφής του 60% επί του ΑΕΠ. Όπως καταδεικνύεται από το Γράφημα 4, που ακολουθεί, το Δημόσιο Χρέος της Γερμανίας ως ποσοστό του ΑΕΠ αποκλιμακώνεται σταθερά επί οκταετία, επιτυγχάνοντας μείωση κατά περίπου 20% μεταξύ 2012 και 2018.

Γράφημα 4: Πορεία δημόσιων εσόδων και εξόδων, 2008-2018

(ως ποσοστό του ΑΕΠ)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

4. Νομισματική Πολιτική ΕΚΤ – Οφέλη Γερμανίας

Γερμανικά κέρδη –υπολογισθέντα, το 2016, σε €28,0 δις, σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κεντρικό Τραπεζίτη κ. Mario Draghi (ομιλία ενώπιον της Επιτροπής Ευρωπαϊκών Υποθέσεων του Γερμανικού Κοινοβουλίου, στις 28 Σεπτεμβρίου 2016 στο Βερολίνο)-, προέκυψαν, λόγω της νομισματικής πολιτικής χαμηλών επιτοκίων (αρνητικά επιτόκια καταθέσεων 0,4% και μηδενικά 0% επιτόκια παρεμβάσεως) και της ποσοτικής χαλάρωσης (QE) της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τραπέζης (ΕΚΤ), για την οποία, σημειωτέον, αντιδρά εντόνως η γερμανική πλευρά. Η ΕΚΤ, με τα αντισυμβατικά μέτρα πολιτικής που έχει εφαρμόσει, συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης στην Ευρωζώνη, στην διατήρηση της σταθερότητας των τιμών, αλλά και στην αντιμετώπιση της απειλής μίας νέας Μεγάλης Ύφεσης. Η Γερμανία αντιδρά όμως στην πολιτική χαμηλών επιτοκίων της ΕΚΤ και για άλλους λόγους: Την οκταετία 2008-2015 εισέρευσαν στις τράπεζες, λόγω της κρίσεως, νέες καταθέσεις ύψους €270,0 δις, με αποτέλεσμα η ρευστότητα των γερμανικών τραπεζών να εκτιναχθεί. Με τα μηδενικά ή και αρνητικά επιτόκια της ΕΚΤ οι γερμανικές τράπεζες μηδενίζουν ή καθιστούν αρνητικά τα επιτόκια καταθέσεων, με αποτέλεσμα οι καταθέτες να αναζητούν αποδόσεις δια τοποθετήσεων σε αμοιβαία κεφάλαια ή σε άλλα περιουσιακά στοιχεία. Παράλληλα, ενώ η Deutsche Bank εγκალείται λόγω τεράστιας έκθεσης σε παράγωγα με βάση την μόχλευση, λησμονείται ότι οι καταθέτες της Νοτίου Ευρώπης, αναζητώντας ασφαλές καταφύγιο, «στάθμευσαν» τις καταθέσεις τους στις γερμανικές τράπεζες. Την ρευστότητα αυτή η Deutsche Bank, ως επίσης και άλλες γερμανικές εμπορικές τράπεζες, χρησιμοποίησε και για παράγωγα.

5. Ανταγωνιστικότητα

Σε επίπεδο ανταγωνιστικότητας η Γερμανία το 2018, σύμφωνα με την έκθεση “Global Competitive Index” του Παγκόσμιου Οικονομικού Forum (WEF), παρέμεινε στην 3^η θέση παγκοσμίως, μετά από ΗΠΑ και Σιγκαπούρη και ακολουθούμενη από Ελβετία, Ιαπωνία, Κάτω Χώρες, Χονγκ Κονγκ και Ηνωμένο Βασίλειο. Ταυτόχρονα, επιτυγχάνει σημαντικές επιδόσεις και στους επί μέρους τομείς του Δείκτη, όπως: 100/100 στην Μακροοικονομική Σταθερότητα (1^η θέση στον κόσμο), 90/100 στις Υποδομές (7^η θέση, με 1^η την Σιγκαπούρη), 88/100 στην Καινοτομικότητα (1^η θέση), 85/100 στις Δεξιότητες του ανθρωπίνου δυναμικού, μόλις 31^η στον κόσμο, ωστόσο, στην Ενσωμάτωση ΤΠΕ (69/100).

Στην ανταγωνιστικότητα της γερμανικής οικονομίας συμβάλλει μεταξύ άλλων η διαρκής αύξηση της απασχόλησης, η οποία τα τελευταία έτη ενισχύεται από μεγάλο αριθμό μεταναστών που αναζητούν εργασία στην Γερμανία.

6. Αγορά Εργασίας

Παρά την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης, ειδικά στο δεύτερο ήμισυ του υπό εξέταση έτους, η γερμανική αγορά εργασίας δεν ελάττωσε «ταχύτητα» ούτε το 2018, προσθέτοντας 562.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 1,3% έναντι 2017, συνεχίζοντας την δυναμική της πορεία, μετά την μεγαλύτερη ετήσια άνοδο της απασχόλησης κατά την τελευταία δεκαετία, που είχε καταγραφεί το 2017 (638.000 νέες θέσεις απασχόλησης ή 1,5% έναντι 2016). Το σύνολο του απασχολούμενου εργατικού δυναμικού, το 2018, ανήλθε σε 44,8 εκατ. (2017: 44,3 εκατ.), το υψηλότερο καταγεγραμμένο ποσοστό απασχόλησης από Γερμανικής Επανένωσης το 1990. Η απασχόληση στην Γερμανία κινείται, πλέον, αδιαλείπτως ανοδικά επί δεκατρία συναπτά έτη.

Ομοίως, περαιτέρω αποκλιμάκωση σημείωσε, το 2018 και ο αριθμός εγγεγραμμένων στο Ταμείο Ανεργίας⁴, ο οποίος, μειωθείς κατά 193 χιλ. άτομα (-7,6% έναντι 2017), ανήλθε σε 2,34 εκατ. ανέργους ή σε 5,2% επί του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού. Πρόκειται για το χαμηλότερο ποσοστό ανεργίας από γερμανικής Επανένωσης (1990), αγγίζοντας επίπεδα ανεργίας τριβής. Μάλιστα, η ανεργία παρουσιάζει συνεχή αποκλιμάκωση από το 2005 και εντεύθεν, με εξαίρεση το 2009, στην κορύφωση της παγκόσμιας χρηματοοικονομικής κρίσης, με αποτέλεσμα ο όγκος των ανέργων κατά ΟΟΣΑ/ΙΛΑ⁵ να έχει υποχωρήσει σε 1,5 εκατ. (έναντι 1,7 εκατ. το 2017), από 4,5 εκατ. το 2005.

7. Δείκτης Τιμών Καταναλωτού (Πληθωρισμός)

Το 2018 η μέση αύξηση του Δείκτη Τιμών Καταναλωτού, σημειώνοντας μικρή άνοδο, διαμορφώθηκε στο επίπεδο του 1,9%, έναντι 1,8% το 2017.

8. Εξωτερικό Εμπόριο

Επιτυγχάνοντας ρυθμό μεγέθυνσης του ΑΕΠ 1,5%, το 2018, η γερμανική οικονομία παρέμεινε σε τροχιά ανάπτυξης για ένα ακόμη έτος. Ο τομέας των εξαγωγών, καταγράφοντας από το 2010 και εντεύθεν ιδιαίτερα θετικές επιδόσεις και σημειώνοντας το 2018 εκ νέου αύξηση, κατέταξε την Γερμανία στην δεύτερη μεταξύ των εξαγωγικών χωρών θέση παγκοσμίως, μετά την Κίνα, ως προς το ύψος του εμπορικού πλεονάσματος. Σύμφωνα με προσωρινά στοιχεία της Ομοσπονδιακής Στατιστικής Υπηρεσίας (Destatis), το πλεόνασμα του Εμπορικού Ισοζυγίου της Γερμανίας το 2018 ανήλθε σε €246,1 δις (εκτίμηση), έναντι €264,6 δις το 2017 και €268,0 δις το 2016) (στοιχεία Πίνακα 4).

ΠΙΝΑΚΑΣ 4
ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ 2016-2018

Έτος	2016	2017	2018	Μεταβολή % 2018/2017
<i>(δισ Ευρώ)</i>				
Εξαγωγές	1.192,1	1.269,4	1.314,1	3,5
Εισαγωγές	924,0	1.004,8	1.068,0	6,3
Εμπορικό Ισοζύγιο	268,0	264,6	246,1	-6,9

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία (Destatis), Ιανουάριος 2018, προσωρινά στοιχεία - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η αξία των γερμανικών εξαγωγών αγαθών το 2018 (προσωρινά στοιχεία, εκτίμηση), σημειώνοντας περαιτέρω αύξηση 3,5% έναντι 2017, διαμορφώθηκε στο επίπεδο του €1,31 τρις, ενώ οι γερμανικές εισαγωγές, το ίδιο έτος αναφοράς, σημειώνοντας αύξηση 6,3% έναντι 2017, ανήλθαν σε €1,07 τρις, παραμένοντας άνω του €1 τρις για δεύτερο συνεχόμενο έτος.

Σύμφωνα με στοιχεία της Γερμανικής Στατιστικής Αρχής, η αξία των γερμανικών εξαγωγών προϊόντων το **δεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2018**, ανήλθε σε €1.105,3 δις, αυξημένη κατά 4,1% έναντι εξαγωγών αξίας €1.062,1 το 2017, ενώ αύξηση 6,6% κατεγράφη και τις εισαγωγές προϊόντων, κατά το ίδιο διάστημα, από €856,5 δις σε €912,8 δις.

⁴ Γενικό ποσοστό ανεργίας

⁵ Σύμφωνα με τον ορισμό της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας/ILO, πρόκειται για ανέργους σε ενεργή αναζήτηση θέσεως εργασίας για >4 εβδομάδες και διαθέσιμους για έναρξη απασχόλησης εντός 2 εβδομάδων. Η αποκλιμάκωση των κατά ΟΟΣΑ/ILO ανέργων, το 2018, ανήλθε σε 130 χιλ. περίπου ή 3,2% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού (έναντι 3,7% το 2017), μειωθείς κατά 8% περίπου σε σχέση με το προηγούμενο έτος.

Οι εξαγωγές προϊόντων προς χώρες ΕΕ, το δεκάμηνο 2018, ανήλθαν σε €655,2 δις, αυξημένες κατά 5,0%, με τις εξαγωγές προς χώρες της Ευρωζώνης να αυξάνονται κατά 5,8%, φτάνοντας σε αξία τα €413,9 δις. Αντιστοίχως, οι εξαγωγές προς τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 2,8%, το ίδιο διάστημα (αξία: €450,1 δις). Ως εκ τούτου, σχεδόν 60% των γερμανικών εξαγωγών προϊόντων απορροφάται από την ΕΕ και 37,4% από χώρες της Ευρωζώνης.

Αισθητή μείωση κατεγράφη, το δεκάμηνο 2018, στις γερμανικές εξαγωγές αγαθών προς Τουρκία (-6,7%) και Ην. Βασίλειο (-3,5%), ενώ οι εξαγωγές προς ΗΠΑ, την μεγαλύτερη αγορά γερμανικών προϊόντων παγκοσμίως, αυξήθηκαν ασθενώς, κατά 2,6%.

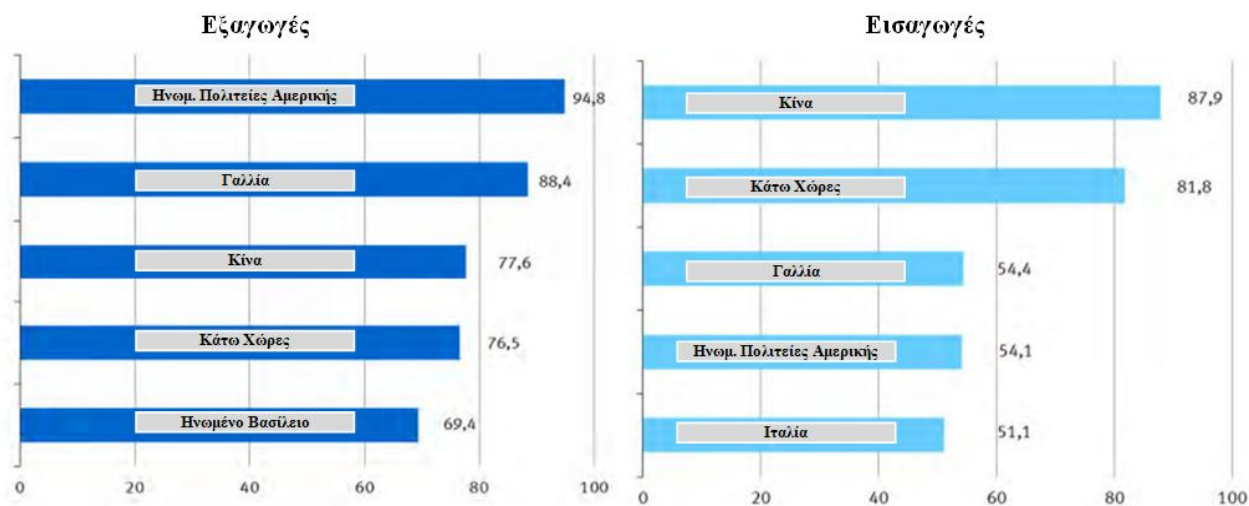
Όσον αφορά τις εισαγωγές, το δεκάμηνο Ιανουαρίου-Οκτωβρίου 2018 η γερμανική οικονομία απερρόφησε προϊόντα αξίας €520,7 δις από χώρες ΕΕ και €338,9 δις από χώρες Ευρωζώνης, αυξημένα κατά 7,1% και 7,8% αντιστοίχως, έναντι Ιαν.-Οκτ. 2017. Κατά το ίδιο διάστημα, οι εισαγωγές προϊόντων από τρίτες χώρες αυξήθηκαν κατά 5,9%, ανερχόμενες σε €392,1 δις.

Σημειώνεται ότι το γερμανικό Εξωτερικό Εμπόριο, αναπτύσσεται με βαθμό συγκέντρωσης 75% περίπου, με τις χώρες της Κεντρικής και Βορείου Ευρώπης. Η συγκέντρωση αυτή οφείλεται σε πολλούς παράγοντες, οι σπουδαιότεροι των οποίων δεν αποδίδονται μόνον σε αμιγώς οικονομικά αίτια, όπως η διευκόλυνση μεταφορών λόγω γειτνίασεως, η διαμόρφωση κοινών καταναλωτικών προτύπων, η ομοιογένεια αγορών, η ευελιξία επιχειρηματικού και οικονομικού περιβάλλοντος κλπ., αλλά ανάγονται και σε κοινές πολιτισμικές καταβολές, ιδιαίτερος δε ως προς την ανάπτυξη των διμερών σχέσεων με τις χώρες της Κεντρικής Ευρώπης, με τις οποίες η Γερμανία έχει κοινό ιστορικό υπόβαθρο, στο πρόσφατο όσο και στο απώτερο παρελθόν.

Οι μεγαλύτεροι αγοραστές γερμανικών εμπορευμάτων, το δεκάμηνο Ιαν.-Οκτ. 2018 ήταν, κατά σειρά: ΗΠΑ (€94,8 δις), Γαλλία (€88,4 δις), Κίνα (€77,6 δις), Ολλανδία (€76,5 δις) και Ην. Βασίλειο (€69,4 δις), ενώ μεταξύ των 10 πρώτων χωρών-εισαγωγέων γερμανικών προϊόντων συγκαταλέγονται 7 κράτη-μέλη ΕΕ28. Το 80% περίπου των εξαγωγών αγαθών και υπηρεσιών γερμανικών μικρομεσαίων επιχειρήσεων απορροφάται από την Ενιαία Αγορά ΕΕ.

Γράφημα 5: Οι 5 σημαντικότεροι Εμπορικοί Εταίροι της Γερμανίας (Ιαν.-Οκτ. 2018)

(δισ Ευρώ)

Πηγή: Γερμανική Στατιστική Αρχή (Destatis)

Κυριότερες κατηγορίες προϊόντων, μεταξύ των γερμανικών εξαγωγών προς χώρες ΕΕ, το δεκάμηνο 2018, ήταν τα οχήματα και τα ανταλλακτικά και μέρη αυτών, με αξία €194,3 δις, ακολουθούμενα από τον μηχανολογικό εξοπλισμό, με αξία €160,8 δις και τα προϊόντα της χημικής βιομηχανίας, με αξία €99,7 δις.

Η Γερμανία απετέλεσε, το 2017 (διαθέσιμα στοιχεία), τον υπ' αριθμ. 1 εμπορικό εταίρο 17 χωρών ΕΕ ως προς το σκέλος των εισαγωγών αυτών, ήτοι των Γαλλίας, Ελλάδος, Ην. Βασιλείου, Ουγγαρίας, Τσεχίας, Ισπανίας, Σλοβενίας, Σλοβακίας, Σουηδίας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Πολωνίας, Αυστρίας, Κροατίας, Ιταλίας, Φινλανδίας, Δανίας, ως επίσης τον υπ' αριθμ. 1 εμπορικό εταίρο 17 χωρών ΕΕ ως προ το σκέλος των εξαγωγών αυτών, ήτοι των Βελγίου, Γαλλίας,

Ουγγαρίας, Τσεχίας, Σλοβενίας, Σλοβακίας, Σουηδίας, Βουλγαρίας, Ρουμανίας, Πολωνίας, Αυστρίας, Ολλανδίας, Μάλτας, Λουξεμβούργου, Ιταλίας, Φινλανδίας, Δανίας, γεγονός το οποίο προδηλώνει την δεσπόζουσα γερμανική θέση στο ενδοκοινοτικό εμπόριο, αλλά και το ισχυρό πλέγμα των διμερών οικονομικών σχέσεων Γερμανίας και χωρών ΕΕ.

Το 11,2% περίπου των γερμανικών εξαγωγών απορροφάται από τα 8 κράτη-μέλη ΕΕ της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, μετά των οποίων το γερμανικό εξαγωγικό εμπόριο, σημειωτέον, καταγράφει ταχύτερους ρυθμούς ανάπτυξης εν σχέσει με τις γερμανικές εξαγωγές προς τον υπόλοιπο κόσμο.

Οι 10 σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Γερμανίας, το διάστημα Ιαν.-Οκτ. 2018 με κριτήριο το ύψος του διμερούς όγκου εμπορίου, κατατάσσονται ως ακολούθως:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5

10 ΣΗΜΑΝΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΕΤΑΙΡΟΙ ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ - ΚΡΙΤΗΡΙΟ Ο ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ (δισ Ευρώ)			
	ΧΩΡΕΣ	2018 (Ιαν.-Οκτ.)	Μερίδιο επί Όγκου Εμπορίου Γερμανίας (%)
1.	Κίνα	165,6	8,2
2.	Κάτω Χώρες	158,2	7,8
3.	ΗΠΑ	148,9	7,4
4.	Γαλλία	142,7	7,1
5.	Ιταλία	110,2	5,4
6.	Ηνωμένο Βασίλειο	100,3	5,0
7.	Πολωνία	98,7	4,9
8.	Αυστρία	90,6	4,5
9.	Ελβετία	84,0	4,2
10.	Τσεχία	77,0	3,8

Πηγή: Ομοσπονδιακή Στατιστική Υπηρεσία Γερμανίας (Destatis), Ιανουάριος 2018 - Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας Ελλάδος στο Βερολίνο

Η συνεχής διεύρυνση του εμπορικού πλεονάσματος της Γερμανίας έναντι των ΗΠΑ (1^{ος} εταίρος απορρόφησης γερμανικών εξαγωγών και 4^{ος} εταίρος στην κατάταξη εισαγωγών στην Γερμανία) έχει προκαλέσει την έντονη ενόχληση των ΗΠΑ, ειδικώς επί Προεδρίας Trump, οι οποίες επανειλημμένως αναδεικνύουν το θέμα των γερμανικών εμπορικών πλεονασμάτων, ως παράμετρο διατάραξης ισορροπίας στο παγκόσμιο οικονομικό σύστημα.

Συγκεκριμένα, στο δεκάμηνο Ιαν.-Οκτ. 2018 οι ΗΠΑ εισήγαγαν γερμανικά προϊόντα αξίας €94,9 δισ, ακολουθούμενες από Γαλλία (€101,4 δισ), Κίνα (€77,6 δισ), Κάτω Χώρες (€76,4 δισ) και Ην. Βασίλειο (€69,4 δισ), ενώ εξήγαγαν στην Γερμανία αγαθά αξίας €54,1 δισ, έναντι €87,9 δισ της Κίνας (1^η θέση), €81,8 δισ των Κάτω Χωρών (2^η θέση) και €54,4 δισ της Γαλλίας (3^η θέση).

Η Ελλάδα, κατά το αντίστοιχο διάστημα, απετέλεσε τον 38^ο εταίρο της Γερμανίας, ως προς το σκέλος των γερμανικών εξαγωγών, οι οποίες ανήλθαν σε €4,8 δισ, ενώ ως προς το σκέλος των γερμανικών εισαγωγών, η Ελλάδα κατετάγη στην 50^η θέση, με εισαγωγές ελληνικών προϊόντων αξίας €1,7 δισ. Το Εμπορικό Ισοζύγιο, σημείωσε πλεόνασμα υπέρ της Γερμανίας ύψους €3,1 δισ.

9. Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ - Ανθρώπινη Ανάπτυξη - Βιοτικό Επίπεδο - Κοινωνικές Παράμετροι

Σύμφωνα με στοιχεία της Γερμανικής Στατιστικής Αρχής, το γερμανικό Κατά Κεφαλήν ΑΕΠ, το 2018, ανήλθε σε €40.883, αυξημένο κατά €1.233 ή 3,1% έναντι €39.650 το 2017 (2016: €38.370). Στην κατάταξη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), επί τη βάσει του κατά Κεφαλήν Εισοδήματος, το 2017, η Γερμανία, με μέσο κατά Κεφαλήν Εισόδημα 44.769 Δολ. ΗΠΑ μεικτά ετησίως, κατέλαβε τη 19^η θέση παγκοσμίως. Εξακολουθεί όμως να υφίσταται ανισομέρεια κατανομής του εισοδήματος μεταξύ των 16 Ομοσπονδιακών Κρατιδίων: Τα εξόχως βιομηχανικά Ομοσπονδιακά Κρατίδια της πρώην Δυτικής Γερμανίας, καθώς και τα Ομοσπονδιακά Κρατίδια όπου εδρεύουν μεγάλοι εμπορικοί λιμένες, επιτυγχάνουν σημαντικά υψηλότερη ανάπτυξη, έναντι των νέων Ομοσπονδιακών Κρατιδίων, εξαιρουμένου του Βερολίνου.

Το υψηλότερο μέσο ετήσιο εισόδημα, το 2017 (διαθέσιμα στοιχεία), ύψους €64.567 σημειώνεται στο Ομοσπονδιακό Κρατίδιο του Αμβούργου, ακολουθούμενο από τα Κρατίδια Βρέμης (€49.570)

και Βαυαρίας (€45.810), ενώ το χαμηλότερο, κυμαινόμενο περί τα €26.560 ετησίως, καταγράφεται στο Κρατίδιο Μεκλεμβούργου-Δ. Πομμερανίας.

Η Γερμανία, επί τη βάσει του Δείκτη Ανθρώπινης Ανάπτυξης (Human Development Index) των Ηνωμένων Εθνών, καταλαμβάνει την 5^η θέση στον κόσμο (2^η μεταξύ χωρών ΕΕ, μετά την Ιρλανδία, στην 4^η θέση) το 2017, ενώ στην κατάταξη της Παγκόσμιας Τράπεζας (World Bank Group), με κριτήριο το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (στοιχεία 2017), κατατάσσεται στην 4^η θέση παγκοσμίως, προηγούμενων των ΗΠΑ, Κίνας, Ιαπωνίας και επομένων Ηνωμένου Βασιλείου, Ινδίας, Γαλλίας, Βραζιλίας, Ιταλίας κλπ.

Το υψηλό βιοτικό επίπεδο συνοδεύεται από ιδιαίτερα χαμηλή φοροδιαφυγή και περιορισμένης κλίμακας διαφθορά.

10. Ξένες Άμεσες Επενδύσεις (FDI) (στοιχεία 2016)

Το σύνολο (Stock) των Άμεσων Γερμανικών Επενδύσεων (FDI) στο εξωτερικό, σύμφωνα με στοιχεία της Ομοσπονδιακής Γερμανικής Τραπέζης, in terms of stocks την 31.12.2016, σημειώνοντας αύξηση 2,25%, διεμορφώθη, στο επίπεδο του €1.093,8 δις (έναντι €1.069,7 δις το 2015 και €972,8 δις το 2014), εκ των οποίων €600,9 δις ή 54,94% του συνόλου των παγκόσμιων Άμεσων Γερμανικών Επενδύσεων αποτελέσε γερμανική επενδυτική δραστηριότητα σε χώρες ΕΕ. Του αποθέματος δε αυτού επιμεριζομένου κατά το ύψος των €403,7 δις ή 36,91% επί του συνολικού αποθέματος (Stock) των παγκόσμιων γερμανικών επενδύσεων σε χώρες της Ευρωζώνης. Το σύνολο (Stock) των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στην Γερμανία, σύμφωνα με στοιχεία ομοίως της Ομοσπονδιακής Γερμανικής Τραπέζης, in terms of stocks την 31.12.2016, καταγράφοντας αύξηση 1,57%, διεμορφώθη στο επίπεδο των €686,3 δις (έναντι €675,7 δις το 2015 και €672,4 δις το 2014), εκ των οποίων €507,0 δις ή 73,87% του συνόλου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στην Γερμανία προήλθε από χώρες ΕΕ, όπου τανάπαλιν 413,8 δις ή 60,29% του συνόλου των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (FDI) στην Γερμανία, αποτελέσε, το 2016, απόθεμα επενδεδυμένων κεφαλαίων χωρών της Ευρωζώνης.

B. ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΕΛΛΑΔΟΣ-ΓΕΡΜΑΝΙΑΣ

1. Θεσμικό Πλαίσιο Διμερούς Οικονομικής Συνεργασίας - Συμφωνίες

Οι οικονομικές και εμπορικές σχέσεις Ελλάδος-Γερμανίας, πέραν του εν ισχύϊ κοινοτικού και διμερούς θεσμικού πλαισίου, διέπονται από τις κατωτέρω διμερείς Συμφωνίες:

- Συμφωνία περί «Δικαιωμάτων Πνευματικής, Εμπορικής και Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας» (1951, ΦΕΚ330Α/1953).
- Ευρωπαϊκή Συμφωνία περί «Δικαιωμάτων Ευρεσιτεχνίας»(05/10/1973). *Το Νοέμβριο 2006, η Δανία και το Λίχτενσταϊν κατέθεσαν στη γερμανική πλευρά, η οποία τυγχάνει θεματοφύλακας, την πράξη προσχωρήσεώς τους στην εν λόγω Συμφωνία.
- Εμπορική Συμφωνία (1957, ΦΕΚ 20Α/1958).
- Συνθήκη «Ναυτιλίας και Εγκαταστάσεως» (1960, ΦΕΚ 145Α/1961).
- Συμφωνία «Τακτικών Αεροπορικών Μεταφορών (1961, ΦΕΚ 212Α/1964).
- Συμφωνία «Οδικών Μεταφορών Εμπορευμάτων» (1962, ΝΔ 4380/17.10.1964, ΦΕΚ 188Α/1964).
- Οικονομική Συμφωνία, δεν χρήζει κυρώσεως.
- Συμφωνία περί «Προστασίας των Ενδείξεων Προελεύσεως και των Γεωγραφικών Ονομασιών» (1964, ΝΔ.4556/1966, ΦΕΚ 214Α/1966).
- Συμφωνία περί «Φορολογικής Μεταχειρίσεως Οδικών Οχημάτων εν τη Διεθνή Συγκοινωνία» (1977, Ν. 40/1979, ΦΕΚ 40Α/03.03.1979).
- Συμφωνία «Επιστημονικής και Τεχνολογικής Συνεργασίας» (1978, Ν. 1231/1982, ΦΕΚ 24Α/26.02.1982).
- Συμφωνία πλαίσιο «Οικονομικής, Βιομηχανικής και Τεχνικής Συνεργασίας» (1980, ΦΕΚ 17Α/18.06.1982).
- Συμφωνία περί «Ορθολογικής Χρήσεως της Ηλιακής Ενέργειας» του Ελληνικού Υπουργείου Συντονισμού και Υπουργείου Εργασίας της Ελληνικής Δημοκρατίας με το Υπουργείο Έρευνας και Τεχνολογίας της Ο.Δ. της Γερμανίας (1983, ΦΕΚ 152 Α/23.12.1982).
- Συμφωνία περί «Αποφυγής Διπλής Φορολογίας του Εισοδήματος και του Κεφαλαίου» (Σύμβαση 2095), Αθήνα, 18.04.1966, Κύρωση 19.06.1967 δι' Α.Ν. 52/1967, ΦΕΚ 134/04.08.1967. Εν ισχύϊ από 08.12.1967. Η Συμφωνία τελεί υπό καθεστώς αναθεωρήσεως.
- Οι σχέσεις των δύο χωρών στον ασφαλιστικό τομέας ρυθμίζονται από το κοινοτικό δίκαιο (ΚΑΝ ΕΟΚ1408/71, όπως τροποποιείται από τον Κανονισμό ΕΚ 647/2005 και ΚΑΝ ΕΟΚ 574/72).

- Η διμερής Συμφωνία περί «Αποφυγής της Διπλής Φορολογίας και Αποτροπής της Φοροδιαφυγής εν σχέσει προς τον Φόρον Εισοδήματος, Κεφαλαίου ως και τον Φόρον Επιτηδεύματος» (Σύμβαση 2095, Αθήνα, 18.04.1966, Κύρωση 19.06.1967 δι' Α.Ν. 52/1967, ΦΕΚ 134/04.08.1967) ευρίσκεται εν ισχύι από 08.12.1967. Η Συμφωνία τελεί υπό καθεστώς αναθεώρησης.

2. Διμερές Εμπόριο

Οι διμερείς οικονομικές σχέσεις της χώρας μας με την Γερμανία ευρίσκονται διαχρονικά σε πολύ καλό επίπεδο. Η Γερμανία αποτελεί, επί μακρόν, τον σημαντικότερο εμπορικό μας εταίρο, ως προς τον συνολικό όγκο εμπορίου, ωστόσο από το 2011 και εντεύθεν έχει υποχωρήσει στη δεύτερη θέση μετά την Ιταλία, ως προς το σκέλος των ελληνικών εξαγωγών.

Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 2017, αλλά και η εξέλιξη αυτών την τριετία 2015-2017, σύμφωνα με στοιχεία EUROSTAT/ΕΛΣΤΑΤ, εμφάνισαν την εξής εικόνα (Πίνακας 6):

ΠΙΝΑΚΑΣ 6

Εμπορικές Συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας 2015-2017 (σε Ευρώ)				
	2015	2016	2017	Μεταβολή 2017/2016
Εξαγωγές Ελλάδος	1.896.002.593	1.959.458.878	2.054.926.406	4,9%
Εισαγωγές Ελλάδος	4.692.102.375	4.905.450.260	5.236.659.787	6,8%
<i>πλην πετρελαιοειδών</i>				
Εξαγωγές Ελλάδος	1.826.015.575	1.897.450.538	1.982.043.982	4,5%
Εισαγωγές Ελλάδος	4.669.887.048	4.879.231.734	5.211.283.420	6,8%
Όγκος Εμπορίου	6.588.104.968	6.864.909.138	7.291.586.193	6,2%
Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδος	2.796.099.782	2.945.991.382	3.181.733.381	8,0%
Βαθμός Κάλυψης Εισαγωγών από Εξαγωγές (%)	40,4%	39,9%	39,2%	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ-EUROSTAT, Μάιος 2018 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

*Στοιχεία έτους 2017

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ, 2017 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Οι ελληνικές εξαγωγές προς Γερμανία το 2017 (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών), σημειώνοντας αύξηση 4,9% διαμορφώθηκαν στο επίπεδο των €2,054 δις, έναντι €1,959 δις το 2016 και €1,896 δις το 2015, ενώ οι ελληνικές εισαγωγές από Γερμανία το 2017 (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών), καταγράφοντας αύξηση 6,8%, ανήλθαν σε €5,236 δις, έναντι €4,905 δις το 2016 και €4,692 δις το 2015 (στοιχεία Πίνακα 6).

Ο όγκος διμερούς εμπορίου το 2017, σημείωσε αύξηση 6,2% και ανήλθε σε €7,291 δις, έναντι €6,864 δις το 2016. Το εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της χώρας μας το 2017, σημειώνοντας αύξηση 8,0%, έναντι αύξησης 4,6% το 2016 και μείωσης 8,1% το 2015, διευρύνθη στο επίπεδο των €3,181 δις, έναντι €2,945 δις το 2016. Ο βαθμός κάλυψης εισαγωγών δια των εξαγωγών το 2017, διαμορφωθείς στο επίπεδο του 39,2%, μειώθηκε 0,7 ποσοστιαίες μονάδες έναντι του 2016.

Εξέλιξη Διμερούς Εμπορίου το 11μηνο Ιανουαρίου-Νοεμβρίου 2018

Οι εμπορικές συναλλαγές Ελλάδος-Γερμανίας το 11μηνο 2018, εν συγκρίσει με το αντίστοιχο χρονικό διάστημα 2017, εμφάνισαν την κατωτέρω εικόνα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 7

Εξέλιξη Διμερούς Εμπορίου Ελλάδος-Γερμανίας Ιαν. Νοε. 2017-2018			
<i>Αξία σε Ευρώ</i>	11μηνο 2017	11μηνο 2018	Μεταβολή 2017/2018
Εισαγωγές Ελλάδος	4.809.673.981	5.338.628.543	11,0%
Εξαγωγές Ελλάδος	1.898.292.662	1.988.057.165	4,7%
<i>πλην πετρελαιοειδών</i>			
Εισαγωγές Ελλάδος	4.785.877.496	5.312.242.254	11,0%
Εξαγωγές Ελλάδος	1.826.264.225	1.883.071.948	3,1%
Όγκος Εμπορίου	6.707.966.643	7.326.685.708	9,2%
Εμπορικό Ισοζύγιο Ελλάδος	-2.911.381.319	-3.350.571.378	15,1%
Βαθμός Κάλυψης Εισαγωγών από Εξαγωγές (%)	39,5%	37,2%	

Πηγή: ΕΛ.ΣΤΑΤ-EUROSTAT, Ιανουάριος, 2018 - Επεξεργασία Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Εξαγωγές: Η αξία των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία κατά το 11μηνο 2018 (συμπεριλαμβανομένων των πετρελαιοειδών), σημειώνοντας αύξηση 4,7%, ανήλθε σε €1,98 δις, έναντι €1,89 δις το 11μηνο 2017.

Εισαγωγές: Οι ελληνικές εισαγωγές από την Γερμανία, καταγράφοντας αύξηση 11%, διαμορφώθηκαν το 11μηνο 2018 στο επίπεδο των €5,33 δις, έναντι €4,81 δις το 11μηνο 2018.

Ο όγκος του διμερούς εμπορίου σημειώνοντας αύξηση 9,2%, ανήλθε το 11μηνο 2018 σε €7,32 δις έναντι €6,71 δις το 11μηνο 2017.

Το **εμπορικό έλλειμμα** εις βάρος της χώρας μας, λόγω του ταχύτερου ρυθμού αύξησης (11%) των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία, έναντι αντιστοίχου ρυθμού αύξησης (4,7%) των ελληνικών εξαγωγών προς Γερμανία, διευρύνθηκε κατά 15,1% και διαμορφώθηκε στο επίπεδο των €3,35 δις, έναντι €3,0 δις το 11μηνο 2017.

Ο **βαθμός κάλυψης** των ελληνικών εισαγωγών από Γερμανία διά των εξαγωγών της χώρας μας προς Γερμανία μειώθηκε από 39,5% το 11μηνο 2017 σε 37,2% το 11μηνο 2018.

Η σύνθεση και διαστρωμάτωση των ελληνικών εξαγωγών προς τη Γερμανία κυριαρχείται από προϊόντα των κλάδων εντάσεως εργασίας και χαμηλής εν γένει προστιθέμενης αξίας, εν αντιθέσει με την δομή των γερμανικών εξαγωγών προς την Ελλάδα, όπου δεσπόζουν προϊόντα κλάδων υψηλής προστιθέμενης αξίας, γεγονός το οποίο αντανακλάται στο διευρυμένο εμπορικό έλλειμμα εις βάρος της Ελλάδος.

7. ΑΜΕΣΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ

7.1 Άμεσες Γερμανικές Επενδύσεις στην Ελλάδα

Οι γερμανικές Άμεσες Επενδύσεις στην χώρα μας το 2016 κατέγραψαν μείωση της τάξεως του 3,36%, ανερχόμενες, σύμφωνα με διαθέσιμα στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος, in terms of stocks την 31.12.2016 σε €4,93 δις, έναντι €5,11 δις το 2015. Το 2016 η Γερμανία κατέλαβε την 3^η θέση, έναντι 1^{ης} θέσεως το 2015, μεταξύ των κύριων επενδυτών στην χώρα μας προηγούμενων αυτής της Ολλανδίας και του Λουξεμβούργου (βλ. Πίνακα 8).

ΠΙΝΑΚΑΣ 8

Άμεσες Ξένες Επενδύσεις στην Ελλάδα ανά χώρα προέλευσης (εκατ. Ευρώ)						
Συνολικά κεφάλαια (in terms of stocks) τέλος έτους αναφοράς						
Χώρες προέλευσης	2016	2015	2009	ΚΑΤΑΤΑΞΗ 2016	ΚΑΤΑΤΑΞΗ 2015	ΚΑΤΑΤΑΞΗ 2009
Γερμανία	4.934,2	5.106,0	3.244,0	3	1	3
Λουξεμβούργο	5.149,6	4.378,0	6.433,7	2	3	1
Ολλανδία	5.402,4	4.574,7	5.929,1	1	2	2
Γαλλία	2.063,4	1.892,1	2.850,6	4	4	4
Ελβετία	1.620,6	1.636,2	576,8	5	5	8
Βέλγιο	1.455,2	1.300,5	158,5	6	6	9
Ιταλία	962,0	845,0	690,7	7	7	7
Ισπανία	760,7	767,4	1.111,3	8	8	6
ΗΠΑ	513,7	733,0	2.388,4	9	9	5
ΕΕ-28	19.657,5	17.712,2	22.991,1			
Ευρωζώνη	18.961,4	17.171,2	22.001,6			
ΣΥΝΟΛΟ	23.883,6	22.119,3	28.129,6			

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Σημειώνεται, ότι το 2016 το απόθεμα των γερμανικών επενδύσεων στην Ελλάδα απετέλεσε το 20,6% των συνολικών Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) στην χώρα (2015: 22,9%, 2014: 25,7%), αντιστοίχως δε το 26,0% των επενδύσεων από χώρες της Ευρωζώνης (2015: 29,9%) και το 25,1% των προερχομένων από χώρες ΕΕ-28 Άμεσων Επενδύσεων (2015: 29,3%).

7.2 Άμεσες Ελληνικές Επενδύσεις στην Γερμανία

Το απόθεμα των ελληνικών Άμεσων Επενδύσεων στην Γερμανία το 2016, σύμφωνα με στοιχεία της Τραπέζης της Ελλάδος in terms of stocks τέλος έτους αναφοράς, σημειώνοντας αύξηση 31,9%, ανήλθε σε €255,4 εκατ., έναντι €170,8 εκατ. το 2015 (στοιχεία Πίνακα 9).

Οι ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στην Γερμανία, σε όρους αποθέματος, παρουσίασαν κατακόρυφη αύξηση το διάστημα 2001-2012, με επίπεδο αναφοράς τα €153,8 εκατ. το 2001, ενώ το 2012, έτος κορύφωσης, ανήλθαν σε €413,4 εκατ. (μέση ετήσια αύξηση 168,8%). Έκτοτε σημειώνεται έντονη αποεπένδυση, καθώς το 2013 μειώνονται κατά 20,3%, ενώ το 2014 θα υποστούν καθίζηση (-

61,2%), υποχωρώντας κάτω από τα επίπεδα του 2001.

ΠΙΝΑΚΑΣ 9

Ελληνικές Άμεσες Επενδύσεις στην Γερμανία 2009-2016
Συνολικά κεφάλαια (terms of stock) σε εκατ. Ευρώ, τέλος έτους αναφοράς

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
προς Γερμανία	394,3	396,6	380,5	413,4	329,6	127,6	170,8	225,4

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

Γ. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ –ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ/ΑΦΙΞΕΙΣ

Η χώρα μας συγκαταλέγεται διαχρονικά μεταξύ των δημοφιλέστερων τουριστικών προορισμών για τους Γερμανούς.

Σύμφωνα με στοιχεία της Τραπεζής της Ελλάδος (Πίνακας 10), η ανοδική πορεία του ελληνικού τουρισμού συνεχίστηκε και το εννεάμηνο Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2018, κατά το οποίο οι αφίξεις τουριστών αυξήθηκαν κατά 9,3%, έναντι εννεαμήνου 2017. Μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 2018 επισκέφθηκαν την Ελλάδα περί τα 3,65 εκατ. Γερμανών τουριστών, αύξηση 25,1% εν σχέσει με τις 2,91 εκατ. αφίξεις από Γερμανία το αντίστοιχο διάστημα 2017, καταλαμβάνοντας έτσι, εκ νέου, την πρώτη θέση επί του συνόλου της εισερχόμενης τουριστικής κίνησης επισκεπτών στην χώρα μας (εννεάμηνο), με μερίδιο 12,9%, ακολουθούμενη από: Ην. Βασίλειο (9,2%), Ιταλία (5,4%), Γαλλία (4,7%) κ. ά.

ΠΙΝΑΚΑΣ 10

ΕΙΣΕΡΧΟΜΕΝΗ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΜΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ					
ΑΠΟ ΕΠΙΛΕΓΜΕΝΕΣ ΧΩΡΕΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ					
(σε χιλ. ταξιδιώτες)					
Ιανουάριος-Σεπτέμβριος					
Χώρα Προέλευσης	2016	2017	Μεταβολή 2017/2016 (%)	2018	Μεταβολή 2018/2017 (%)
Γερμανία	2.535,8	2.915,1	15,0	3.646,5	25,1
Ην. Βασίλειο	2.455,8	2.624,5	6,9	2.612,1	-0,5
Ιταλία	1.264,9	1,318,8	4,3	1.526,4	15,7
Γαλλία	1.186,2	1.190,3	8,8	1.327,2	2,9
ΗΠΑ	640,4	714,9	11,6	850,6	19,0
Ρωσία	524,9	530,9	1,1	448,7	-15,5
ΣΥΝΟΛΟ*	23.984,0	25.913,6	8,5	28.322,0	9,3

Πηγή: Τράπεζα της Ελλάδος, Ιανουάριος 2018 – Επεξεργασία: Γραφείο ΟΕΥ Πρεσβείας της Ελλάδος στο Βερολίνο

*Σύνολο εισερχόμενης ταξιδιωτικής κίνησης μη κατοίκων στην Ελλάδα

Κατά την διάρκεια των διακοπών τους στην Ελλάδα, στο διάστημα Ιανουαρίου-Σεπτεμβρίου 2018, οι Γερμανοί ταξιδιώτες δαπάνησαν κατά μέσο όρο €709,5 (2017: €737,7), έναντι €667,6 ανά ταξιδιώτη από Ην. Βασίλειο, €634,2 από Γαλλία, €576,6 από Ιταλία, €967,8 ανά ταξιδιώτη προερχόμενο από ΗΠΑ και €684,6 ανά ταξιδιώτη από Ρωσία.

Βερολίνο, Φεβρουάριος 2019